

Stanovisko habilitační komise k návrhu na jmenování docentem

Masarykova univerzita	
Fakulta	Pedagogická
Obor řízení	Pedagogika
Uchazeč	<i>PhDr. Martin LACHOUT, Ph.D.</i>
Pracoviště uchazeče	katedra germanistiky Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Habilitační práce	<i>Uplatňování komunikačních strategií při mluveném projevu v cizím jazyce.</i>

Složení komise

Předseda	prof. PhDr. Věra JANÍKOVÁ, Ph.D. <i>Pedagogická fakulta MU</i>
Členové	prof. PhDr. Vlastimil ŠVEC, CSc. <i>Pedagogická fakulta MU</i>
	doc. PaedDr. Hana ANDRÁŠOVÁ, Ph.D. <i>Pedagogická fakulta JČU</i>
	doc. PhDr. Zuzana BOHUŠOVÁ, PhD. <i>Filozofická fakulta UMB v Banské Bystrici</i>
	doc. PaedDr. Eva STRANOVSKÁ, PhD. <i>Filozofická fakulta UKF v Nitre</i>

Hodnocení vědecké kvalifikace uchazeče

Uchazeč absolvoval v roce 1999 Pedagogickou fakultu UK v Praze v oboru Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní a střední školu, obor německý jazyk a literatura – ruský jazyk a literatura. Vědeckou přípravu ukončil na téže fakultě v roce 2006 obhájením dizertační práce *Kompenzační vyjadřování jako problémová komunikativní dovednost ve vztahu k neurolingvistickým a psycholingvistickým aspektům osvojování cizího jazyka.*

Ve vědecké práci se jako jeden z mála v České republice věnuje výzkumu v oblasti didaktiky cizích jazyků v propojení s neurovědami a kognitivními vědami. Výsledná syntéza znalostí a poznatků z uvedených oborů umožňuje uchazeči vysvětlit neuro- a kognitivní procesy probíhající v organismu při procesu učení a reagovat na ně i při pedagogickém procesu tak, aby bylo dosaženo jeho maximální výsledné efektivity. Tuto problematiku rozvíjí zejména ve spolupráci se zahraničními pracovišti (Neurolingvistická laboratoř při Univerzitě Alberta-Ludvíka ve Freiburgu, Psycholingvistický institut při Lipské univerzitě, Psycholingvistická laboratoř při Ruprecht-Karlově univerzitě v Heidelbergu, kde získal pro svou činnost stipendium od vlády Bádenska-Württemberska) i s odborníky z dalších institucí (Univerzita Dortmund, Università degli studi Roma Tre, Univerzita Heidelberg). Kromě odborné publikace *Kde bydlí řeč. Jazyk a myšlení – osvojování, modely a praxe* publikoval k tomuto tématu kapitoly v knize, několik časopiseckých studií, přednesl řadu vyžádaných přednášek

v tuzemsku i v zahraničí. Je spolupracovníkem výzkumné skupiny neurokognice při Národním ústavu duševního zdraví.

Další oblastí zájmu habilitanta je zkoumání bilingvismu v kontextu didaktiky cizích jazyků, zejména bilingvismu česko-německého, ve vazbě na jazykovou politiku EU, která směřuje k ovládnutí dalších dvou jazyků vedle jazyka mateřského. Zkoumáním řečových dovedností v cizím jazyce se uchazeč zabýval v pozici spoluřešitele a garanta německé části mezinárodního výzkumu *Toward a more specialized European Framework for self-assessing language competencies* v rámci projektu GRUNDTVIG, jehož hlavním výstupem byla publikace Lachout, M. a I. Dominiková. *The Common European Framework of Reference Descriptors Reformulated for Academic and Specialised Language Use*. Uchazeč ve svých závěrech specifikoval obtíže vyskytující se při práci s cizojazyčným odborným textem i strategie, jichž čeští vysokoškoláci při ní využívají. V rámci zpracování této problematiky uchazeč provedl i výzkum na středních školách zabývající se dovednostmi gymnazistů maturitních ročníků v psaném projevu v německém jazyce.

Své odborné poznatky rozvíjel i předával na zahraničních stážích, z nichž 4 byly delší než jeden měsíc (Rusko, Německo, Rakousko) a dalších 10 bylo krátkodobých pobytů (Německo, Rakousko, Polsko, Itálie).

Publikované vědecké a odborné výsledky uchazeče lze sumarizovat takto:

- 4 odborné knihy (z toho jedna v anglickém jazyce),
- 6 kapitol v odborných knihách (z toho 4 v německém jazyce),
- 7 časopiseckých studií (z toho 3 v německém jazyce),
- 23 statí ve sbornících (z toho 2 v ISI Proceedings; 12 v německém jazyce),
- 8 odborných překladů,
- 4 editorství tematických sborníků (z toho 2 v ISI Proceedings),
- 34 přednášek na konferencích (z toho 7 vyžádaných; 11 zahraničních),
- 10 dalších vyžádaných přednášek na jiných institucích (Německo, Itálie, Polsko, Slovensko, ČR).

Na své práce habilitant zaznamenal celkem 46 ohlasů publikovaných v ČR i zahraničí – 27 citací (z toho 1 WoS) a 19 dalších ohlasů.

Závěr: Vědecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Pedagogika.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Uchazeč získal pedagogickou praxi na středních školách jako učitel německého jazyka, odborných předmětů a společenských věd, byl redaktorem Deutsche Welle a tlumočnickem a překladatelem (Ministerstvo vnitra ČR, obchodní společnost, OSVČ). Na akademické půdě působí od r. 2002 (PdF UK v Praze, FF ZČU v Plzni, Metropolitní univerzita Praha, FF UJEP v Ústí nad Labem) jako odborný asistent v oblasti lingvistiky a lingvodidaktiky. Byl členem AS FF ZČU v Plzni, od r. 2012 je členem Vědecké rady Metropolitní univerzity Praha, kde nyní působí i v pozici vedoucího oddělení německého jazyka a zástupce vedoucího katedry cizích jazyků.

Aktuálně realizuje pravidelnou výuku v bakalářských i navazujících magisterských programech učitelství německého jazyka, německého jazyka jednooborového, interkulturní germanistiky a německého jazyka a literatury pro školskou praxi na katedře germanistiky FF UJEP. Vyučuje němčinu i jako cizí jazyk pro studenty nefilologických oborů. Vede

bakalářské a diplomové práce z oblasti didaktiky německého jazyka a lingvistiky, je konzultantem dizertační práce o problematice bilingvismu.

V neposlední řadě habilitant věnuje pozornost využití informačních technologií ve výuce cizím jazykům, které jsou mj. pro žáky podstatným motivačním prvkem. Je spoluautorem softwarového interaktivního výukového programu německého jazyka pro základní školy a nižší ročníky gymnázií, který byl výstupem projektu MŠMT podpořeného Evropským sociálním fondem *Výuka cizích jazyků s akcentem na kombinované studium („blended learning“)* a *samostudium cizích jazyků (jazyk anglický a německý)*. K této problematice zveřejnil kandidát několik studií ve sbornících i časopisech.

Kromě již výše zmíněného softwarového interaktivního výukového programu německého jazyka pro základní školy a nižší ročníky gymnázií, jehož prostřednictvím se uchazeči dle referencí pedagogů, kteří jej ve výuce stále používají, podařilo hravou formou podpořit zájem žáků o učení se němčině, je dále autorem dvou učebnic a jednoho učebního textu. Věnuje se popularizační i recenzní činnosti.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Pedagogika.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

V habilitační práci autor uchopil aktuální téma výzkumu učení a vyučování cizích jazyků, kterým je ústní projev s konkrétním zaměřením na komunikační strategie s cílem přispět k hledání způsobů, jak podpořit úspěšnost při rozvoji ústní komunikace ve vysokoškolské výuce cizích jazyků.

Práce je tradičně rozdělena do dvou stěžejních částí, teoretické a empirické, které jsou proporcčně i obsahově vyvážené a navzájem spolu komunikují. V první z nich nabízí autor východiska pro svůj výzkum, která opírá o dosavadní výsledky vědeckého zkoumání v dané oblasti. Prokazuje zde schopnost kritického a analytického přístupu. Dle vyjádření jednoho z oponentů by bylo vhodné doplnit v některých oblastech nejnovější poznatky vědeckého bádání a jednoznačněji vymezit pojmy komunikační a kompenzační strategie.

Jako cíl svého empirického výzkumu si habilitant stanovil elicitovat a analyzovat používání komunikačních strategií v ústním projevu vysokoškolských studentů německého jazyka (studentů němčiny v rámci filologického a nefilologického studia). Zaměřuje se na frekvenci používaných komunikačních strategií a jejich podíl v korpusu dat získaných vlastním výzkumem.

Pro získání primárních dat bylo využito dotazníkového šetření, v němž byli respondenti dotazováni na svoji zkušenost s používáním komunikačních strategií. Kvalitativně-interpretativní data získaná elicitací mluvní produkce autor objektivizuje s využitím inferenční statistiky. V této souvislosti byla vznesena připomínka k tomu, že kódování dat nebylo provedeno nezávislými hodnotiteli a tak nebyl realizován proces zajištění míry shody (tzv. inter-coder agreement), který je z hlediska garance validity a reprezentativnosti kvalitativních dat nezbytný. Jistý problém je spatřován rovněž v rozmanitosti a počtu hypotéz, které by bylo vhodnější stanovit konkrétněji a cíleněji. Výzkumné šetření jako celek bylo hodnoceno všemi oponenty pozitivně.

Z hlediska formální úpravy bylo konstatováno, že práce je vhodně a přehledně strukturována, drobné nedostatky lze na některých místech spatřit v nejednotnosti uvádění citačních zdrojů či absenci několika z nich v seznamu literatury. Jazyk práce je kultivovaný, po stylistické stránce i s ohledem na vědeckou argumentaci na velmi dobré úrovni.

Výzkum byl proveden samostatně, tematicky je ukotven v širokém výzkumném poli strategií učení se cizímu jazyku, v jehož rámci patří zkoumání komunikačních strategií v mluvním

projevu k nejobtížnějším oblastem. Dosažené výsledky jsou původní a nabízejí impulsy pro edukační praxi, stejně jako pro další výzkum didaktiky cizích jazyků.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Pedagogika.

Výsledek tajného hlasování komise

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0
	neplatných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity návrh

jmenovat uchazeče docentem v oboru Pedagogika. na zastavení řízení.

V Brně dne 3. května 2018

prof. PhDr. Věra JANÍKOVÁ, Ph.D.
podpis

prof. PhDr. Vlastimil ŠVEC, CSc.
podpis

doc. PaedDr. Hana ANDRÁŠOVÁ, Ph.D.
podpis

doc. PhDr. Zuzana BOHUŠOVÁ, Ph.D.
podpis

doc. PaedDr. Eva STRANOVSKÁ, Ph.D.
podpis